

Asia: VN/10343/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi saaristolaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yhteenveto kommentteistanne lausuntokoosteen laatimista varten

Sulkavan kunta esittää seuraavan lausunnon luonnoksesta uudeksi saaristolaiksi

Sulkavan kunta kannattaa hallituksen esitystä, että saaristolaki uudistetaan vastaamaan tämän päivän saaristojen ja saaristoisten alueiden sekä kuntien muuttunutta toimintaympäristöä. Sulkavan kunnan elinvoimaan vaikuttavat vapaa-ajan asuminen, palvelujen saavutettavuus, liikenneyhteydet jne. Hyvänä asiana saaristolain päivittämisessä on se, että vapaa-ajan asuminen tulee nykyistä paremmin huomioiduksi.

Saaristoisuus ei saa johtaa heikompaan saavutettavuuteen. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on tärkeä periaate kaikille suomalaisille ja saaristossa asuvien kohdalla se korostuu.

Saaristoisuus tekee Suomesta erityislaatuisen ja sen edistäminen on yhteinen oikeus ja mahdollisuus koko Suomelle. Mitä tulee kuntien valtionosuuksiin ja kuntatalouden tasaukseen, saaristoisuuden määrittelyssä tulee huomioida peruspalvelujen soveltamisala. Lisäksi on pystyttävä vertailemaan todellisia kuntien kuluja ja myös turvattava kriittisten palveluiden järjestäminen.

Kommenttinne 1–2 §:ään sekä niiden perusteluihin

Sulkavan kunta pitää hyvänä, että kausiasumisen merkitys huomioidaan ja liitetään osaksi uuden saaristolain sisältöä. Lisäksi kausiasukkaiden määrän laskeminen tulee olla osa kaikkia suunnittelu- ja kustannusperusteita.

Saaristolain sisältö on uudistunut monilta osin, kuten esimerkiksi hyvinvointialueiden sisällyttämisen myötä. Lakiesityksessä ei kuitenkaan mainita tai oteta esille pelastustoimen merkittävää osuutta osana hyvinvointialueita ja niiden palvelutasoa, jossa vaatimukset korostuvat nimenomaisesti saaristoalueilla. Kustannusvaikutus on merkittävä etenkin pelastustoimeen ja siihen keskeisesti kytkeytyvän valmiuden ylläpidon näkökulmasta. Saaristoisuus vaikuttaa erityisesti pelastustoimen ja ensihoidon palveluissa, kun välimatkat ovat pitkiä ja hyvinvointialue on varautunut toimimaan

vesien rikkomalla alueella kaikkina vuodenaikoina kelirikko mukaan lukien. Pitkät välimatkat vaikuttava edellä mainittujen lisäksi kustannuksia nostavasti ainakin myös kotihoidon palveluiden tuottamiseen asukkaille.

Lauttayhteys saarten ja manneralueiden välillä on saarilla asumisen ja vapaa-ajan vieton sekä saarten maa- ja metsätalouden ja muun elinkeinotoiminnan kannalta välttämätöntä. Lossit muodostavat toimivan yhteyden työhön, kouluun sekä mahdollistavat muiden palveluiden saavutettavuuden sekä pelastustoimen ja ensihoidon pääsyn saariin. Ilman toimivaa lautta- ja lossiyhteyttä asumisen ja elinkeinotoiminnan edellytykset saarissa heikkenisivät merkittävästi, samoin kuin kausiluontoinen asettautuminen vapaa-ajanasutuksille ja matkailun kohteisiin.

Kommenttine 3–6 §:ään sekä niiden perusteluihin

Saariston asukkaiden osallisuus kaikessa heitä koskevassa viranomaistoiminnassa ja päätöksenteossa tulee olla tavoite kaikilla tasoilla, kuten saaristolakiesitys nyt kuvaakin jo tapahtuvan useissa saaristokunnissa. Samaa kuulemismenettelyä ja vaikuttavuusarviointia toivomme myös valtiollisten toimien osalta.

Kausiasutus tulee huomioida myös muussa kuin hyvinvointialueiden pisteytyksessä ja rahoituksen jakoperusteissa.

Kommenttine 7–8 §:ään sekä niiden perusteluihin

Sulkavan kunta kannattaa yhteysalusliikennettä ja varautumisvelvollisuutta koskevien säännösten muuttamista. Lossit ja lautat osaltaan turvaavat huoltovarmuuden kannalta kriittisiä yhteyksiä ja niistä ei tule tinkiä. Yhteysalusliikenteen varautumisvelvollisuuksien kirjaus lakiin on tärkeää, ja samalla se muodostaa perusteen rahoitustarpeelle

Kommenttine 9–10 §:ään sekä niiden perusteluihin

Sulkavan kunnan näkemys on, että saaristoon liittyy myös muita erityispiirteitä, ne ovat miltei aina maaseutualueita ja lisäksi haja-asutusaluetta. Saaristossa on paljon alkutuotantoa, elinkeinoja ja elinvoimatekijöitä, joista Suomen menestyminen omalta osaltaan riippuu.

Saaristoisten alueiden elinvoimaa osaltaan tukevat toimivat tietoliikenneyhteydet, jotka tulisi huomioida lainsäädännöllä siten, että tietoliikenneverkon rakentamiseen tulee osoittaa valtion toimesta riittävät taloudelliset resurssit.

Kommenttine 11–12 §:ään sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne 13–14 §:ään sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne vaikutuksista (luku 4.2 Pääasialliset vaikutukset)

-

Kommenttinne yleisperusteluista (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

Näkemyksemme mukaan olisi tärkeää, että kaikki saaristoperusteisiin johtavat laskentamallit ja luokitukseen liittyvät aineistot ovat julkisia, jotta hyvä hallinto ja avoimuus tältäkin osin toteutuisi.

Samanaikaisesti lakivalmistelussa oleva alueidenkäyttölaki tulee mahdollisesti vaikuttamaan merkittävällä tavalla saaristosiin alueisiimme ja haluamme varmistaa, että lakia säätäessä saaristoiset tematiikat ja vaikuttavuudet otetaan täysimääräisesti huomioon.

Kommenttinne saaristoasian neuvottelukuntaa koskevasta valtioneuvoston asetusluonnoksesta

Sulkavan kunta kannattaa edelleen Saaristoasiain neuvottelukunnan vahvaa asemaa Maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Saaristoasiain neuvottelukunnalla tulee olla riittävät resurssit seurata saariston oloja ja saariston toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä seurata aktiivisesti saaristolain toteuttamista.

Sulkavan kunta haluaa tuoda esille, että saaristoasian neuvottelukunnassa tulee olla riittävän kattava ja yhdenvertainen edustus eri saaristoalueilta

Varala Sakari
Sulkavan kunta